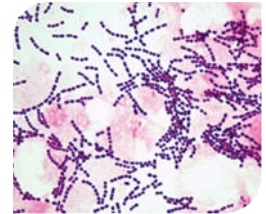

GENUL STREPTOCOCCUS

Definiție. Încadrare.

- coci sferici Gram-pozitivi
- formează perechi sau lanțuri în cursul diviziunii celulare
- pretențioși nutritiv,
- imobili și nesporulați
- unele specii au capsulă

Definiție. Încadrare.

- Cresc bine la presiuni reduse ale oxigenului, unele specii chiar în prezența de 5% CO₂
- catalază și oxidază negativi
- majoritatea sunt hemolitici

Clasificare

- În activitatea curentă se impune utilizarea a 2 criterii de clasificare:
  - aspectul hemolizei pe agar-sânge
  - clasificarea antigenică Lancefield.

După *aspectul hemolizei*

- streptococi β-hemolitici**
  - ▣ zonă clară de hemoliză completă în jurul coloniei,
  - ▣ efect al acțiunii hemolizinelor produse de germen;
- streptococi α-hemolitici**
  - ▣ zonă de hemoliză verzuie, incompletă
  - ▣ datorată producerii de peroxid de hidrogen;
- streptococi α'**
  - ▣ zonă de hemoliză alfa înconjurată de o zonă îngustă de beta-hemoliză;
- streptococi nehemolitici**

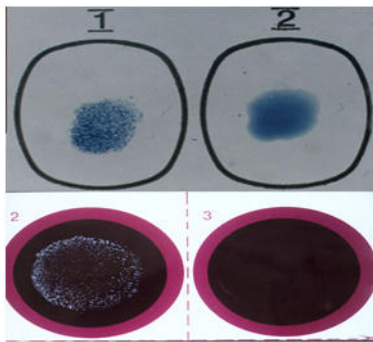
Clasificarea antigenică

- Rebecca Lancefield (1933)
- criteriu de clasificare
  - prezența polizaharidului C în peretele celular
    - un antigen cu specificitate de grup
    - prezent la toate grupele de streptococi
    - excepție grupa D și pneumococul

Clasificarea antigenică

- streptococi grupabili
  - încadrați în 20 grupe serologice notate cu A – H și K – W;
    - Identificabile prin reacții de aglutinare
- streptococi negrupabili
  - nu au antigenul de grup
    - Streptococcus pneumoniae
    - majoritatea streptococilor comensali ai mucoasei oro-faringiene și bucale

reacție de latex-aglutinare

În raport cu *patogenitatea*

- streptococi patogeni
- streptococi condiționat sau accidental patogeni

Criteriu *filogenetic* de clasificare

- realizat pe baza analizelor efectuate prin metode ale biologiei moleculare
- 6 grupări de specii în cadrul genului
  - I. Grupul piogenic
  - II. Grupul anginosus
  - III. Grupul mitis
  - IV. Grupul salivarius
  - V. Grupul bovis
  - VI. Grupul mutans

I. Grupul piogenic

- 1. *S. pyogenes*
- 2. *S. agalactiae*
- 3. Streptococi grupele C, G

I. Grupul piogenic - *S. pyogenes*

- singura specie a grupului Lancefield A
- sunt beta-hemolitici
- starea de portaj naso-faringian este prezentă la 10-30% din oameni
- principalul patogen uman asociat cu
  - invazia locală sau sistemică
  - și cu dezordini imunologice post-streptococice

I. Grupul piogenic - *S. pyogenes*

- **Boli invazive** datorate streptococilor piogeni
  - Erizipelul
  - Celulite
  - Fasceite necrozante
  - Febra puerperală
  - Sepsisul streptococic.

Boli invazive Erizipel al gambei

faza acută

ERIZIPEL

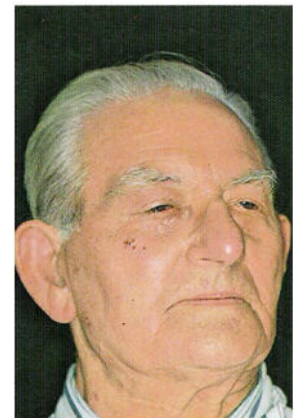
convalescență

Boli invazive Erizipel al feței

faza acută

ERIZIPEL

convalescență

Boli invazive

Celulită

Boli invazive

Fasceită necrozantă

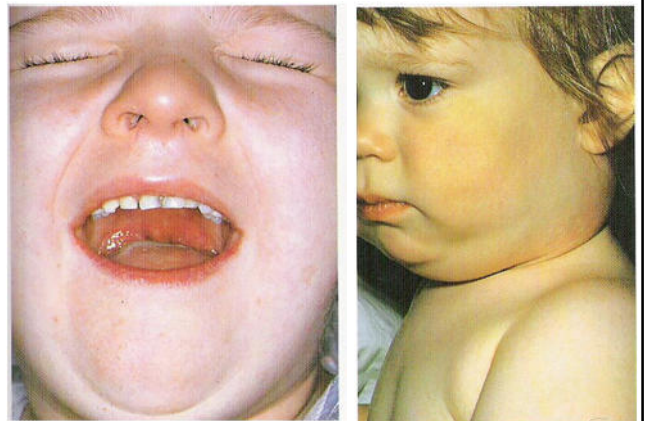
I. Grupul piogenic - *S. pyogenes*

• Boli localizate:

- Faringita streptococică
- Scarlatina
- Impetigo streptococic

• Endocardita infecțioasă

- Foarte rară
- Severitate înaltă

angina streptococică, limfadenită

Boli localizate

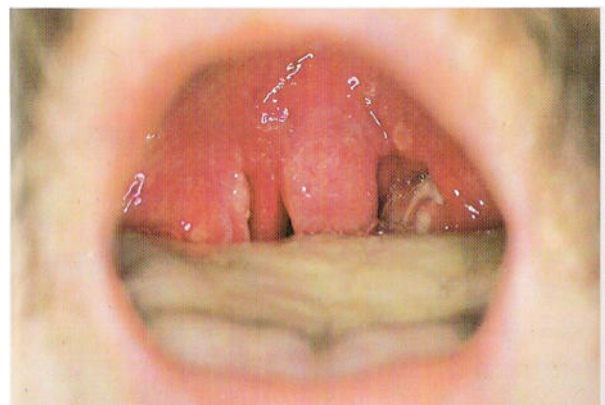
Faringită / amigdalită

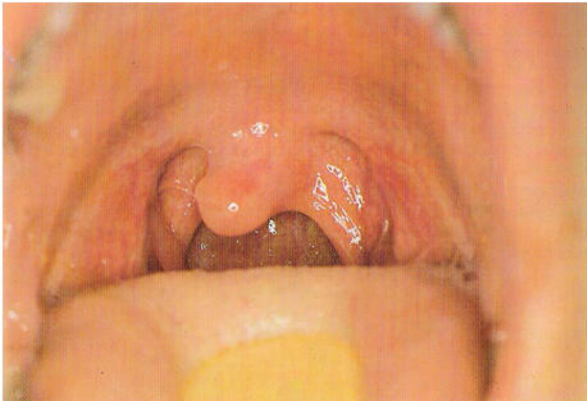
Amigdalită purulentă

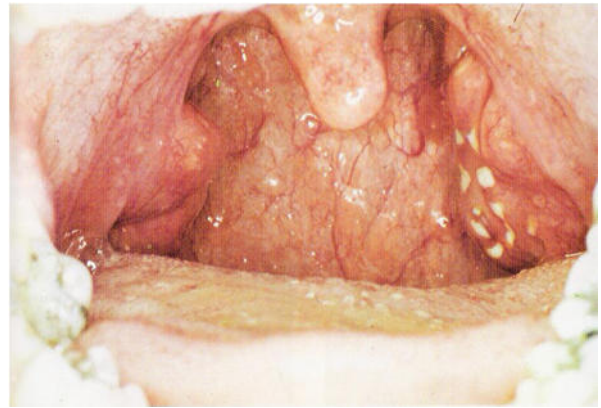
Amigdalită ulcero-necrotică

tonsilita streptococică cu exsudat

tonsilita streptococică fără exsudat

tonsilita streptococică foliculară

Boli localizate Scarlatină

Boli localizate Scarlatină

Limbă albă – la debut

Limbă zmeurie – după câteva zile

Boli localizate Impetigo streptococic

FAȚĂ

PICIOR

I. Grupul piogenic - *S. pyogenes*

Bolile poststreptococice

- reumatismul articular acut (RAA),
- glomerulonefrita acută poststreptococică (GNAPS),
- coreea Sydenham (afectare SNC)
- eritemul nodos

- se datorează sensibilizării la antigene streptococice și apariției de autoantigene

infecție acută (**netratată**) cu streptococi beta-hemolitici de grup A

↓
perioadă latentă de circa 1-4 săptămâni

↓
boliile post-streptococice

Complicații poststreptococice

Eritem marginat

Noduli subcutanați

Afectarea cordului

- Valve și corzi tendinoase îngroșate
- Mocard hipertrofiat

I. Grupul piogenic - *S. agalactiae*

- aparține grupului B Lancefield
- habitat
  - organismul bovinelor – mastită
  - organismul omului
    - membri ai florei normale din tractul genital feminin (1-40% dintre femei)
    - posibil și portajul faringian (12%) sau intestinal

I. Grupul piogenic - *S. agalactiae*

- considerați beta-hemolitici deși produc de fapt o α' hemoliză
  - zone de hemoliză care sunt doar puțin mai extinse decât coloniile (1-2 mm în diametru)
- unele tulpini sunt nehemolitice

I. Grupul piogenic - *S. agalactiae*

- la nou-născuți
  - contaminarea:
    - intrauterină sau în timpul travaliului de la mame colonizate vaginal cu SGB
      - Pneumonie gravă, septicemie
    - Prin personalul de îngrijire sau membrii familiei
      - Frecvent meningită purulentă

I. Grupul piogenic - *S. agalactiae*

Infecțiile adultului:

- afectate persoane tarate (diabetici, vârstnici)
  - meningite,
  - endocardite,
  - infecții urinare.
- În timpul nașterii, la femeia colonizată vaginal cu *S. agalactiae*:
  - endometrită febrilă cu diseminare sanguină și localizare secundară endocardică sau meningiană.

I. Grupul piogenic - *Streptococi grupele C, G*

- identificați prin reacții cu antiser specific pentru grupele C sau G.
- produc hemoliză beta pe mediul cu sânge

I. Grupul piogenic - *Streptococi grupele C, G*

- *Streptococcus equi* (cai, măgari)
- *Streptococcus dysgalactiae* (porci, bovine, om)
- *Streptococcus canis* (variate animale)
- implicarea etiologică în afecțiuni umane este încă neclară

•angine	•bacteriemii
•infecții ale pielii și ale țesuturilor moi	•meningite
•pneumonii	•endocardite
	•artrite septice

II. Grupul anginosus

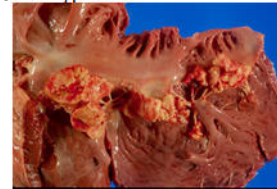
- habitat organismul uman:
  - Streptococcus anginosus*
    - agent etiologic al faringitelor
  - Streptococcus constellatus*
  - Streptococcus intermedius*
- Fac parte din microbiota
  - orală,
  - intestinală,
  - genitală
- Pot determina infecții purulente ale tegumentelor, tract digestiv, urinar, respirator

III. Grupul mitis

- Reunește specii rezidente ale cavității bucale și oro-faringiene ale omului
- cunoscuți și sub numele generic de „*streptococi viridans*”
  - Streptococcus mitis*,
  - Streptococcus oralis*,
  - Streptococcus gordonii*,
  - Streptococcus sanguis* etc.
- sunt α hemolitici

III. Grupul mitis

- Prin leziuni ale mucoasei bucale (extracții dentare) pătrund în sânge
  - **endocardită subacută** la pacienți cu leziuni ale endocardului valvular sau cu disfuncții ale dinamicii sanguine cardiace

IV. Grupul salivarius

- Cuprinde
  - *Streptococcus salivarius*
  - *Streptococcus vestibularis*
- specii rezidente ale cavității bucale și oro-faringelui
- accidental patogene
- implicații clinice asemănătoare cu cele ale streptococilor viridans

V. Grupul bovis

- streptococii de grup D
- nonhemolitici
- reacție pozitivă la bilă-esculină.

V. Grupul bovis

- *S. bovis* prezintă interes medical
  - izolat de la bovine, ovine, porci, câini, porumbei
  - se poate transmite accidental la om
  - aparține florei normale a colonului
  - ocazional produce, la pacienții cu leziuni ale colonului
    - endocardită subacută
    - bacteriemie

VI. Grupul mutans

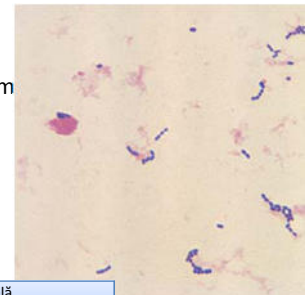
- habitat
  - omul
  - animale
    - hamsteri,
    - șobolani,
    - maimuțe

VI. Grupul mutans

- Importanță în patologia umană:
  - *Streptococcus mutans*
    - rezidenți în cavitatea bucală
    - implicate în formarea plăcii dentare și în cariogeneză
    - izolate rar de la pacienți cu endocardită subacută

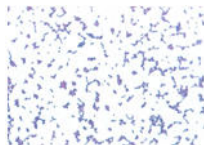
Caractere morfotinctoriale

- coci gram-pozitivi, sferici sau ovoidali
- diametrul de circa 1μm
- dispuși în lanțuri

biopsie pleurală,
colorație Gram

S. pyogenes
Col. Gram
frotiu de pe mediu lichid
lanțuri lungi

S. pyogenes
Col. Gram
frotiu de pe mediu de cultură solid
Lanțuri scurte

Caractere de cultură

- aerobi, facultativ anaerobi
- germeni pretențioși
  - geloză-sânge
    - sânge de berbec
    - sânge de cal
  - CO₂ 5%

Caractere de cultură

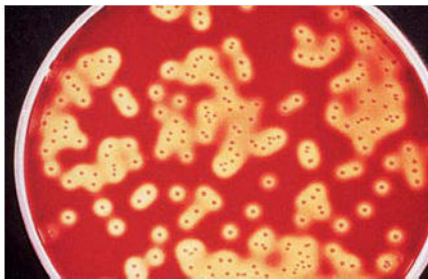
- pe medii solide
  - colonii mici, cu diametrul de 1-2 mm
- Streptococul piogen beta-hemolitic de grup A - colonii punctiforme

Caractere de cultură

- colonii S
  - mici,
  - rotunde,
  - opace,
  - strălucitoare

Colonii SGA

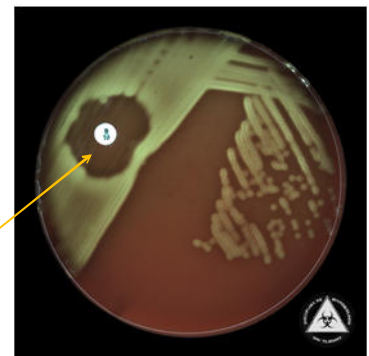

- cultură pe geloza sânge
  - colonii mici, cenușii
  - zonă largă de beta hemoliză
- 5% CO₂ – favorizează beta-hemoliza

Caractere de cultură, biochimice

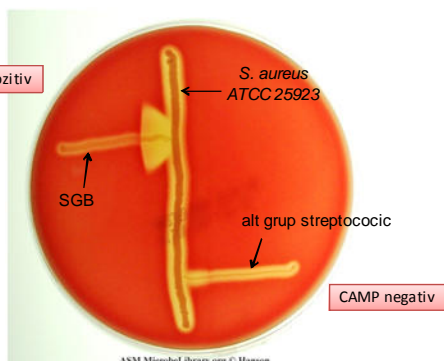
- cultură pe geloza sânge
- colonii mici, cenușii
- zonă largă de beta hemoliză

Test la bacitracină
Identificare SGA

Test CAMP

CAMP pozitiv

S. aureus
ATCC 25923

SGB

alt grup streptococic

CAMP negativ

ASM MicrobeLibrary.org © Hanson

Rezistența față de factori fizici și chimici

- supraviețuiesc câteva săptămâni în
  - secreții faringiene uscate
  - la temperatura camerei
  - la întuneric
- streptococul piogen
  - distruș în 30 de minute la 60°C
- rezistenți la acțiunea coloranților
  - cristal violet
- sensibil la antisepticele și dezinfectantele uzuale

Structură antigenică și caracterele de patogenitate

- **polizaharidul C**
  - în structura peretelui multor streptococi
  - stă la baza grupărilor serologice (grupele Lancefield)
  - Induce apariția anticorpilor implicați în reacții imunologice încrucișate față de țesut conjunctiv și glicoproteine cardiace
  - rol important în patogeniza **febrei reumatoide**

Structură antigenică și caracterele de patogenitate

- **proteina M**
  - cel mai important factor antigenic și de patogenitate pentru streptococul beta-hemolitic din grupul A
  - are specificitate de tip
  - sunt aproximativ 100 tipuri de proteină M → **infecții repetate** cu SGA de diferite tipuri
  - intervine în aderența bacteriei de celula gazdă
  - SGA lipsiți de proteina M sunt avirulenți
  - rol important în patogeniza **febrei reumatoide**

Structură antigenică și caracterele de patogenitate

- **Streptokinaza (fibrinolizina)**
  - produsă de streptococii de grup A, C, G
  - factor de invazie
  - transformă plasminogenul în plasmină → previne constituirea barierei de fibrină
    - poate fi utilă în tratamentul administrat intravenos în embolia pulmonară, tromboza arterială și venoasă și în infarctul miocardic acut
- **Hialuronidaza**
  - scindează acidul hialuronic,
  - ajută la răspândirea microorganismelor infectante

Structură antigenică și caracterele de patogenitate

- **Hemolizinele**

Streptococul piogen beta-hemolitic de grup A elaborează două hemolizine:
- **streptolizina O**
  - antigenică,
  - are **efect litic** asupra hematiilor,
  - acțiune cardiotoxică, leucotoxică
- **streptolizina S**
  - nu este antigenică,
  - are efect citolitic și leucotoxic.
  - este responsabilă de **hemoliza beta** de pe geloza-sânge.

Răspuns imun

- specificitate de tip
- Imunitatea față de streptococi de grup A
  - anticorpi specifici anti-proteina M
    - au efect opsonizant
    - persistă toată viața și pot fi identificați serologic
- după scarlatină
  - imunitate durabilă, eventual pentru toată viața

Răspuns imun

- anticorpi anti-streptolizina O
    - identificați prin teste serologice (reacția ASLO)
    - titrul anticorpilor poate fi util în diagnosticarea bolilor poststreptococice
  - ac. anti-polizaharid C
  - ac. anti-hialuronidază
  - ac. anti-streptokinază
  - ac. anti-streptodornaza etc.
- nu au rol protector
■ pot fi utili în diagnosticul infecției streptococice recente la cei cu suspiciunea de RAA sau GNAPS

